

**การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ
ของกระทรวงอุตสาหกรรม***
**INTEGRATION OF BUDDHIST PRINCIPLES FOR MANAGEMENT ACCORDING
TO THE MINISTRY OF INDUSTRY'S MISSION**

สมชัย นันทาภิรัตน์, สุรพล สุธะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง
Somchai Nantapirat, Surapon Suyaprom, Kiettisak Suklueang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: nantapirat_s@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

พบว่า 1. การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ รองลงมาคือ บูรณาการดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง ส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมตามลำดับ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ พบว่า ปัจจัยภายในองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร และหลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 50.0, 50.2, 69.0 ตามลำดับ (Adjust R²=0.500, 0.502, 0.690) 3. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม 4 ด้านคือ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรม การส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บูรณาการดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง โดยมีการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ให้สำเร็จลุล่วง ได้แก่ ฉันทะ: รักษานะ: วิริยะ: สัจจานะ: ใสใจงาน วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธธรรม; การบริหารจัดการตามพันธกิจ; กระทรวงอุตสาหกรรม

*Received August 5, 2022; Revised August 11, 2022; Accepted August 15, 2022

Abstract

Objectives of this research papers were to study the integration of Buddhist principles for management according to the Ministry of Industry's mission conducted by the mixed research methods.

Findings were that 1. Management according to the Ministry of Industry's mission was at a high level in all aspects, including to promote and develop the potentials of entrepreneurs, followed by the integration of internal and external departments within the Ministry to promote industrial business operations to be environmentally friendly and to drive and to develop industrial ecosystems, respectively. 2. Factors affecting the management of the Ministry of Industry were found that internal factors, such as information Technology for Management and the principle of Itthpada 4 can jointly predict management according to the Ministry of Industry's mission by 50.0, 50.2, 69.0 percent (Adjust R² = 0.500, 0.502, 0.690) with statistically significant level at 0.05. 3. The model of integration of Buddhist principles for mission management of the Ministry of Industry consisted of management according to the Ministry of Industry's mission in 4 areas: promoting and developing the potentials of entrepreneurs. Driving and developing industrial ecosystems, promoting of industrial business operations to be environmentally friendly. Integrated the operations of agencies inside and outside the Ministry. by integrating the four principles of Buddha Dharma Itthpada for management in accordance with the mission of the Ministry of Industry Chanta: love to work Viriya: effort to work Chitta: care about work Wimamsa: work with wisdom.

Keyword: Integration; Buddhist Principles; management according to mission; Ministry of Industry

บทนำ

แผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2559-2564 ของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้วิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวกับกระทรวงอุตสาหกรรมทั้ง ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกโดยได้วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือจุดอ่อนของกระทรวง อุตสาหกรรมโดยใช้หลัก The McKinsey 7's Framework เป็นการวิเคราะห์องค์การใน 7 มิติดังนี้ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร (Structure) โครงสร้างอัตรากำลังและโอกาส ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานไม่เหมาะสม 2) ปัญหาด้านการวางกลยุทธ์ (Strategy) มีการดำเนินงานในการกำกับอุตสาหกรรมยังไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน 3) ปัญหาด้าน รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) มีการทำงานซ้ำซ้อนกับระหว่าง กรมโรงงาน อุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ซึ่ง ข้อเท็จจริงยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ 4) ปัญหาการจัดการบุคคล (Staff) ระบบถ่ายทอด องค์ความรู้ประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น (ระบบบ่มเพาะ) ยังไม่มีประสิทธิภาพ, บุคลากรส่วน หนึ่งมีการจัดจ้างแบบอัตราจ้างชั่วคราว ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง 5) ปัญหาด้าน ทักษะ (Skill) บุคลากรขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ 6) ปัญหา ด้านระบบ (System) กฎหมายซ้ำซ้อนเป็นภาระให้แก่ผู้ประกอบการ ก่อให้เกิดความ ขัดแย้งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดช่องว่างให้เกิดการใช้อำนาจในทางมิชอบ 7) ปัญหา ด้านค่านิยมร่วม (Shared value) ยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม, 2559)

นอกจากนั้นยังมีปัญหาด้านพลังงานไฟฟ้า ปัญหาด้านน้ำประปา ปัญหาด้าน โทรศัพท์ และปัญหาด้านคมนาคม ซึ่งรัฐจำเป็นต้องเร่งริบพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน เศรษฐกิจโดยเร็วเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมของประเทศ รวมถึงปัญหาการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน โดยเน้นให้สามารถ ปฏิบัติงานในอาชีพเฉพาะทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความ แข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงอย่างยั่งยืนของประเทศภาคอุตสาหกรรมเป็นหนึ่งใน โลกที่สำคัญที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่การพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2564)

การลดจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง โดยเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของ ภาคอุตสาหกรรม หรือ Productivity ใน 3 ด้าน คือ 1) การยกระดับผลิตภาพอุตสาหกรรม ไทย โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มผลิตภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ยกระดับผลิตภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะรอบด้าน และพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางเพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย 3) พัฒนาศักยภาพของปัจจัยแวดล้อมในส่วนของการเสริมสร้างจุดแข็งของภาคอุตสาหกรรมไทยภาคอุตสาหกรรมได้ตั้งเป้าใช้จุดแข็งที่มีอยู่ คือ การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค การมีวัตถุดิบทางการเกษตรที่หลากหลายและมีคุณภาพ การมีแรงงานฝีมือ การมีภาคเกษตร และภาคบริการที่เอื้อต่อการต่อยอดการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และการมีทุนทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2564)

ทั้งนี้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ที่มีแผนการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบตามบริบทของโลกนั้น จะส่งผลให้ประเทศสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งเชิงโครงสร้างโดยแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคต การผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคม เน้นการสร้างการยอมรับในเรื่องมาตรฐาน การเพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม การใช้เทคโนโลยี การวิจัยพัฒนา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ในการเพิ่มมูลค่าให้สินค้า และการเชื่อมโยง ตลอดจนเครือข่ายภายในและระหว่างอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากบริหารตามบริบทที่กล่าวแล้วนั้น ผู้บริหารหรือพนักงานควรนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาบูรณาการกับหลักการบริหารงานทั่วไปที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะหลักธรรมของความสำเร็จซึ่งพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้หลายหลักธรรม แต่หลักธรรมที่เหมาะสมกับการบริหารให้ประสบความสำเร็จได้แก่หลักอิทธิบาท 4 คือ (1) ฉันทะ การมีใจรักในงาน (2) วิริยะ การสู้งาน (3) จิตตะ การใส่ใจในงานทำ และ (4) วิมังสา การทำงานด้วยปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) ซึ่งเมื่อนำหลักธรรมมาใช้ในองค์กรจะทำให้การบริหารงานนั้นเกิดความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้นการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องอาศัยกลยุทธ์และความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนทุกระดับอุตสาหกรรม ทั้งในแง่ของการลงทุนและการบริหารจัดการ โดยภาคส่วนสำคัญคือ อุตสาหกรรมระดับโรงงานซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของชาติให้ก้าวไปทัดเทียมกับนานาชาติจนเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม” เพราะนอกจากอาศัยหลักแนวคิดทางการบริหารที่เคยใช้อยู่เดิมแล้ว เพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนจำต้องผนวกเข้ากับแนวคิดหรือหลักการทางพระพุทธศาสนาไปด้วย ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อัน

เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเชิงลึก และการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวศึกษาสภาพการณ์โดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 2,994 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงาน ก.พ., 2563) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 4 คน คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจำนวน 3 คน ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 4 คน นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน รวม 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยภายในองค์กร 3) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร 4) หลักอิทธิบาท 4 และ 5) การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 353 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Stepwise MRA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ข้าราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.866) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ ($\bar{X}=3.54$) รองลงมาคือ บูรณาการดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง ($\bar{X}=3.51$) ส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.50$) และขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรม (Ecosystem) ($\bar{X}=3.46$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยภายในองค์กร อย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบผลการศึกษาดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม

ตัวแปรปัจจัยภายในองค์กร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.494	.170		2.895**	.004
ทักษะ (X17)	.354	.067	.325	5.244**	.000
ระบบ (X15)	.192	.066	.187	2.927**	.004
โครงสร้างองค์กร (X11)	.189	.053	.166	3.562**	.000
การจัดการบุคคลเข้าทำงาน (X13)	.147	.062	.148	2.383*	.018

Multiple R = .711f R Square = .506 Adjusted R Square = .500 Std. Error = .550

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยภายในองค์กรสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 50.0 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะ สามารถทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ ระบบ สามารถทำนายได้ร้อยละ 18.7 โครงสร้างองค์กร สามารถทำนายได้ร้อยละ 16.6 และการจัดการบุคคลเข้าทำงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 14.8 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .494 + .354X_{17} + .192X_{15} + .189X_{11} + .147X_{13}$$

$$Z = .325Z_{17} + .187Z_{15} + .166Z_{11} + .148Z_{13}$$

สมมติฐานที่ 2 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร อย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบผลการศึกษาดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.150	.153		7.531**	.000
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (X21)	.383	.042	.425	9.046**	.000
ระบบบริหารงานทั่วไป (X23)	.223	.046	.242	4.894**	.000
ระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม (X24)	.138	.039	.172	3.541**	.000

Multiple R = .712c R Square = .506 Adjusted R Square = .502 Std. Error = .395
 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 50.2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ สามารถทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 42.5 รองลงมาคือ ระบบบริหารงานทั่วไป สามารถทำนายได้ร้อยละ 24.2 และระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม สามารถทำนายได้ร้อยละ 17.2 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.150 + .383X_{21} + .223X_{23} + .138X_{24}$$

$$Z = .425Z_{21} + .242Z_{23} + .172Z_{24}$$

สมมติฐานที่ 3 หลักอิทธิบาท 4 อย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบผลการศึกษาดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม

ตัวแปรหลักอิทธิบาท 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.633	.137		2.705*	.049
วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา (X34)	.597	.049	.525	12.088**	.000
วิริยะ: สู้งาน (X32)	.276	.040	.273	6.875**	.000
จิตตะ: ใส่ใจงาน (X33)	.151	.048	.140	3.168**	.002

Multiple R = .832c R Square = .693 Adjusted R Square = .690 Std. Error = .433
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 69.0 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา สามารถทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 52.5 วิริยะ: สู้งาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 27.3 และจิตตะ: ใส่ใจงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 14.0 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 633 + .597X_{34} + .276X_{32} + .151X_{33}$$

$$Z = .525ZX_{34} + .273ZX_{32} + .140ZX_{33}$$

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบด้วย การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2565) 4 ด้านคือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก 2) ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรม (Ecosystem) เพื่อเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 3) การส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4) บูรณาการดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย โดยมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ให้สำเร็จลุล่วง ได้แก่ 1) ฉันทะ: รักงาน 2) วิริยะ: สู้งาน 3) จิตตะ: ใส่ใจงาน 4) วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา และยังมีปัจจัยอีก 2 ปัจจัยที่ส่งให้การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมสำเร็จลุล่วงได้ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร 4 ด้านประกอบด้วย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบบริหารทางไกล ระบบบริหารงานทั่วไป ระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม (2) ปัจจัย

ภายในองค์กร 7 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ การจัดบุคคลเข้าทำงาน รูปแบบ ระบบ ค่านิยมร่วม และทักษะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ข้าราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ รองลงมาคือ บุคลากรดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง ส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรม (Ecosystem) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะพงษ์ กล้ากลสิกิจ (2562) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชรด้านการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้ ด้านส่งเสริมและพัฒนาให้มีขีดความสามารถ ด้านการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเอง ด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก ด้านเกิดศักยภาพความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ปัจจัยภายในองค์กรสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 50.0 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะสามารถทำนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ ระบบ สามารถทำนายได้ร้อยละ 18.7 โครงสร้างองค์กร สามารถทำนายได้ร้อยละ 16.6 และการจัดการบุคคลเข้าทำงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 14.8 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ สิทธิชัย (2561) ที่พบว่า เมื่อพิจารณาการจัดการองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey แต่ละปัจจัยแล้วพบว่า บริษัทเอกชนมีการจัดการ มีการดำเนินการ รวมทั้งมีกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมครบทุกปัจจัย ทั้งส่วนที่เป็น Hard S's (เปรียบเสมือนฮาร์ดแวร์) และ Soft S's (เปรียบเสมือนซอฟต์แวร์) โดยที่ด้าน Hard S's โครงสร้าง (Structure) ของบริษัทฯ เป็นแนวระนาบทำให้เกิดความยืดหยุ่นสูงในการทำงาน เน้นเปิดให้เสนอความคิดเห็น และสามารถส่งการอนุมัติได้อย่างรวดเร็ว ด้าน Soft S's รูปแบบของผู้บริหารระดับสูง (Style) ใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างองค์กรแบบยั่งยืน เน้นการสร้างทีม และให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติให้พนักงานเห็นอยู่เสมอ

2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสามารถร่วมกันทำนายนายการบริหารจัดการตาม พันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 50.2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ สามารถทำนายนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 42.5 รองลงมาคือ ระบบบริหารงานทั่วไป สามารถทำนายได้ร้อยละ 22.2 และระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม สามารถทำนายได้ร้อยละ 17.2 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตดา รักษาแก้ว (2564) ที่พบว่า พุทธนวัตกรรมสื่อสารส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3 ด้านได้แก่ การรับรู้ เข้าใจและเห็นคุณประโยชน์เกี่ยวกับการสื่อสาร (สัมพันธสนา) ความกลัวกลัวกำลังใจในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (สมุตเตชนา) และการบริหารจัดการข้อมูลอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง (สันทสสนา) โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 65.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษญาณี กาหลง (2563) ที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันตามขนาดสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

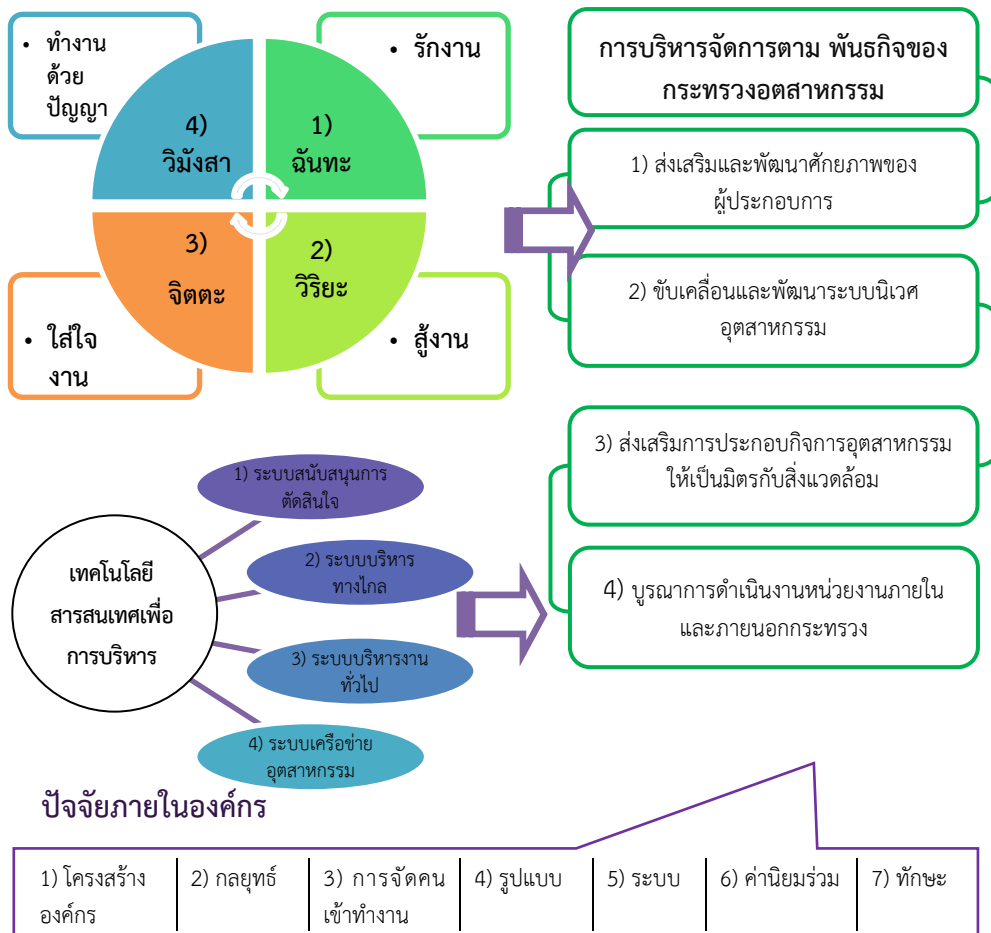
3) หลักอทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 69.0 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา สามารถทำนายนายการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 52.5 วิริยะ: สู้งาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 27.3 และจิตตะ: ใส่ใจงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 14.0 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญชัย กุลวัฒนาพร (2564) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน มีผลต่อการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธณัญพร พิพิชรวิภา (2564) ที่พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหลักอทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ (รักงาน) วิริยะ (สู้งาน) จิตตะ (ใส่ใจงาน) และวิมังสา (ทำงานด้วยปัญญา) ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตภาพในการปฏิบัติราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบด้วย การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2565) 4 ด้านคือ 1) ส่งเสริม

และพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก 2) ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรม (Ecosystem) เพื่อเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 3) การส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4) บูรณาการดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย โดยมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ให้สำเร็จลุล่วง ได้แก่ 1) ฉันทะ: รักงาน 2) วิริยะ: สู้งาน 3) จิตตะ: ใส่ใจงาน 4) วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา และยังมีปัจจัยอีก 2 ปัจจัยที่ส่งให้การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมสำเร็จลุล่วงได้ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร 4 ด้านประกอบด้วย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบบริหารทางไกล ระบบบริหารงานทั่วไป ระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม (2) ปัจจัยภายในองค์กร 7 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ การจัดบุคคลเข้าทำงาน รูปแบบ ระบบ ค่านิยมร่วม และทักษะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศิษฐ์สร เอกกิตตินันท์ (2563) ที่พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาปรับใช้สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกรมทางหลวงปัจจัยที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ ด้านอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ตั้งใจทำ-จิตตะ พากเพียรทำ-วิริยะ เข้าใจทำ-วิมังสา และพอใจทำ-ฉันทะ รองลงมาคือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจในฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และปัจจัยการบริหาร ตามลำดับ 2. การพัฒนาการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาปรับใช้สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกรมทางหลวงการที่รูปแบบจะสามารถใช้งานได้ในระดับบริหารหรือการจัดการเท่านั้น ยังไม่สามารถนำลงไปได้กับระดับปฏิบัติการอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับปฏิบัติการไม่มีอำนาจในการที่จะออกกฎระเบียบหรือนโยบายที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ แต่จะเป็นในลักษณะของส่วนตัวบุคคลมากกว่าที่จะเป็นการทำให้องค์การสามารถใช้งานฐานข้อมูลขนาดใหญ่ได้

องค์ความรู้

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของ กระทรวงอุตสาหกรรม

จากภาพองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบด้วย การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2565) 4 ด้านคือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก 2) ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศ

อุตสาหกรรม (Ecosystem) เพื่อเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 3) การส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4) บูรณาการดำเนินงานหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

โดยมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมอิทธิบาท 4 เพื่อการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรม ให้สำเร็จลุล่วง ได้แก่ 1) ฉันทะ: รักงาน 2) วิริยะ: สู้งาน 3) จิตตะ: ใส่ใจงาน 4) วิมังสา: ทำงานด้วยปัญญา และยังมีปัจจัยอีก 2 ปัจจัยที่ส่งให้การบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวงอุตสาหกรรมสำเร็จลุล่วงได้ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร 4 ด้านประกอบด้วย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบบริหารทางไกล ระบบบริหารงานทั่วไป ระบบเครือข่ายอุตสาหกรรม (2) ปัจจัยภายในองค์กร 7 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ การจัดบุคคลเข้าทำงาน รูปแบบ ระบบ ค่านิยมร่วม และทักษะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กระทรวงอุตสาหกรรมควรขับเคลื่อนและพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง โดยการสร้างฐานข้อมูลของระบบ Ecosystem และส่งเสริมให้มีการจับมือกันในการสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจด้วยกันระหว่างพันธมิตรในอุตสาหกรรมเดียวกันเป็น Cross-sector Ecosystem เพื่อลดภาวะโลกร้อนและเข้าสู่อุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน

2) กระทรวงอุตสาหกรรมควรกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศและอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต โดยเน้นงานวิจัย การต่อยอดงานวิจัยและพัฒนา การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มผลิตภาพและพัฒนามาตรฐานให้ภาคอุตสาหกรรม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) กระทรวงอุตสาหกรรมควรมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร โดยการปฏิรูประบบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามสายงานอย่างชัดเจน และมีการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงานอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

2) กระทรวงอุตสาหกรรมควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในทุกๆ ปี เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

3) กระทรวงอุตสาหกรรมควรเปิดโอกาสหรือช่องทางการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อสามารถร่วมกันสร้างแผน ประกาศใช้ และนำไปปฏิบัติได้จริงและตรงตามพันธกิจ

4) กระทรวงอุตสาหกรรมควรให้ความสำคัญและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน รวมทั้งการสร้างแตกต่างด้านนวัตกรรมบริการด้วย

5) กระทรวงอุตสาหกรรมควรส่งเสริมหลักอิทธิบาท 4 ให้กับผู้บริหารและบุคลากรในทุกกระดับเพื่อสร้างค่านิยมที่เกื้อหนุนต่อความสำเร็จและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของกระทรวง ทบวง กรม ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เห็นช่องว่างของการบริหารและแนวทางในการพัฒนาของภาคส่วนต่างๆ ต่อไป

2) ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการประเมินผลโครงการควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐด้วย เนื่องจากหลายโครงการไม่ประสบความสำเร็จหรือมีการทำเนิ่นโครงการที่ไม่โปร่งใส ซึ่งการวิจัยจะเป็นการตรวจสอบการดำเนินโครงการด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2564). *พัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามบริบทโลก*. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://shorturl.asia/hWpLv>
- กรรณิการ์ สีทธิชัย. (2561). การจัดการองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม : กรณีศึกษาขององค์กรที่ได้รางวัลองค์กรนวัตกรรมยอดเยี่ยม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ* 11(3), 1419-1435.
- เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2564). *รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชนะพงษ์ กล้ากสิกิจ. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกาฬงเพชร (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ปนัดดา รักษาแก้ว. (2564). *พุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชญาณี กาหลง. (2563). แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารบัณฑิตวิจัย*. 11(1) : 149-162
- พัทธนัญพร พิพิธวรโกคิน. (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิศิษฐ์สร เอกกิตตินันท์. (2563). *การพัฒนาการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาปรับใช้เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกรมทางหลวง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2559-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rded, New York: Harper and Row.